

Sygn. akt III AUa 996/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: p.o. protokolanta sądowego Sylwia Zawadzka	

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2018 r. w Lublinie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji A. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 5 października 2017 r. sygn. akt VI U 1231/16

oddala apelację.

Jacek Chaciński Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Krzysztof Szewczak

III AUa 996/17

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 19 września 2016 roku odmówił A. S. przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględniono okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. od 6 marca 1978 roku do 31 grudnia 1996 roku na stanowiskach ślusarz-spawacz i operator wózka widłowego, bowiem wskazany w świadectwie charakter wykonywanej pracy jest niezgodny z określonym w w/w rozporządzeniu.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Radomiu wniósł A. S. zarzucając decyzji naruszenie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, poprzez nieuwzględnienie zatrudnienia w warunkach szczególnych w okresie od 6 marca 1978 roku do 31 grudnia 1996 roku, wówczas gdy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na bieżącej konserwacji agregatów, urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz. 25 wskazanego rozporządzenia. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu prawa do emerytury oraz o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 5 października 2017 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że A. S. urodzony w dniu (...), w okresie od 29 czerwca 1974 roku do 31 lipca 1975 roku zatrudniony był w Kombinacie(...), (...w W. na stanowisku ślusarz-spawacz na Wydziale (...). W dniu 25 października 1974 roku uzyskał uprawnienia spawacza gazowego. W czasie zatrudnienia zajmował się docinaniem blach za pomocą palnika gazowego, składaniem konstrukcji metalowych i części zamiennych do cementowni, np. słupów i kratownic, aby spawacz mógł je heftować.

W okresie od 11 sierpnia 1975 roku do 28 lutego 1978 roku A. S. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w R. na stanowisku spawacza w pionie montażu. Pracował wówczas w delegacjach na terenie Czechosłowacji, w H. w S., we W., w D.. Zajmował się remontowaniem starych przenośników, co polegało na wycięciu ich za pomocą palnika, pocięciu na kawałki, a następnie wstawieniu i przyspawaniu nowych urządzeń.

W okresie od 6 marca 1978 roku do 30 kwietnia 1982 roku zatrudniony był w Kombinacie (...), (...w W. (następnie Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w R. Oddział w W.) na stanowisku ślusarza-spawacza w Wydziale (...). Początkowo pracował jako spawacz gazowy i zajmował się cięciem blach. Po uzyskaniu zaś w dniu 25 października 1978 roku uprawnień spawacza elektrycznego zajmował się wyłącznie spawaniem. W dniu 31 marca 1979 roku ukończył kurs operatorów wózków akumulatorowych i spalinowych. W okresie od 1 maja 1982 roku do 31 grudnia 1996 roku wykonywał obowiązki operatora wózka widłowego w Zakładzie (...), w tym od 1 czerwca 1994 w Wydziale (...). Pracował wówczas przy obsłudze brygad remontowych w cementowniach W., C., O., K., w elektrowni K.i elektrociepłowni W.. W cementowniach były remontowane piece obrotowe, młyny cementu i surowca, suszarnie węgla, żużla i taśmociągi na pakowni. Większość czasu pracował na terenie cementowni (...). Pracę świadczył wówczas w godzinach od 6.00 do 18.00. W całym przedsiębiorstwie było nawet do 15 brygad remontowych, z których każda miała swojego operatora wózka. Brygady te wykonywały remonty w zakresie mechanicznym, jak wymiana carg na piecu, pierścieni, chłodników, obudowań w młynach cementu, czy węgla. A. S. pobierał materiały potrzebne do remontu z magazynu w cementowni i dostarczał je jak najbliżej miejsca remontu, a stare elementy wywoził na złomowisko przy cementowni. Magazyn znajdował się w odległości około 800 m od miejsc remontów, a złomowisko w odległości około 400-500 m.

W okresie od 4 marca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) S.A. w K. na stanowisku ślusarz-spawacz.

Ustalając stan faktyczny Sąd dał wiarę zeznaniom A. S. w zakresie w jakim korelują one z zeznaniami świadków J. O., T. O. i M. O., którzy byli współpracownikami wnioskodawcy w spornych okresach i bezpośrednio obserwowali prace przez niego wykonywane oraz w zakresie w jakim są one zbieżne z materiałem dowodowym w postaci akt osobowych wnioskodawcy z okresów zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) i w Przedsiębiorstwie (...) (umowa o pracę, angaże, odpis zaświadczenia o ukończeniu kursu, karty obiegu zmiany, odpis książki spawacza). Ponadto Sąd oparł się na dokumentacji znajdującej się w aktach ZUS dotyczących wnioskodawcy oraz świadków, a także w aktach spraw sądowych dotyczących rozstrzygnięć w sprawach świadków J. O., M. O. i T. O..

Sąd Okręgowy orzekł, że w związku z tym, że wnioskodawca urodził się po 31 grudnia 1948 roku, spór dotyczył kwestii, czy spełnia on przesłanki przyznania mu emerytury na podstawie art. 184w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku poz. 1383 ze zm.), czyli czy nabył prawo do wcześniejszej emerytury dla pracowników pracujących w warunkach

szczególnych uregulowaną przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepisy §§ 3 i 4 wymienionego rozporządzenia określają warunki, od których spełnienia zależy uzyskanie wcześniejszej emerytury. Są to: okres zatrudnienia wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wymienionej w wykazie A oraz osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że w dniu (...)wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny, udowodnił 25-letni okres ubezpieczenia oraz że nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Okolicznością sporną było natomiast czy udowodnił, iż wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Co do zatrudnienia w Kombinacie (...), (...)w W. (następnie Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w R. Oddział w W.) A. S. przedstawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, z którego wynika, iż w okresie od 6 marca 1978 roku do 31 grudnia 1996 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał bieżącą konserwację agregatów, urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu na stanowiskach ślusarza-spawacza i operatora wózka widłowego wymienionym w wykazie A, dział XIV, poz. 25, pkt 1 - stanowiącym załącznik nr 3 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty.

W ocenie Sądu, postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie pozwala stwierdzić, że w okresie od 6 marca 1978 roku do 30 kwietnia 1982 roku (4 lata, 1 miesiąc i 26 dni) w ramach zatrudnienia w Kombinacie (...), (...)w W. (następnie Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w R. Oddział w W.) na stanowisku ślusarza-spawacza A. S. wykonywał prace w warunkach szczególnych. Jak wynika z akt osobowych, a także zeznań wnioskodawcy oraz świadków J. O. i M. O., w okresach tych wnioskodawca pracował jako spawacz gazowy i zajmował się wyłącznie spawaniem konstrukcji metalowych. Również po uzyskaniu w dniu 25 października 1978 roku uprawnień spawacza elektrycznego zajmował się wyłącznie spawaniem. W świetle zatem powyższych dowodów i ich oceny przyjąć należy, iż w w/ w okresie wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych wskazaną w wykazie A dziale XIV poz. 12, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowowodorym.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala natomiast stwierdzić, że praca świadczona przez A. S. w pozostałym okresie zatrudnienia w Kombinacie (...), (...) w W. (następnie Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w R. Oddział w W.), tj. od 29 czerwca 1974 roku do 31 lipca 1975 roku (tj. 1 rok, 1 miesiąc i 2 dni) na stanowisku ślusarza-spawacza i następnie od 1 maja 1982 roku do 31 grudnia 1996 roku na stanowisku operatora wózka widłowego, wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Zarówno z zeznań wnioskodawcy, jak i świadków M. O. i J. O. wynika, że w pierwszym z tych okresów wnioskodawca zajmował się docinaniem blach przy pomocy palnika, ale również ich składaniem, aby spawacz mógł je haftować. Nie była to więc praca stała i w pełnym wymiarze czasu przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowowodorym.

Z kolei w drugim z tych okresów A. S. pracował przy brygadach remontowych, które dokonywały remontów w zakresie mechanicznym, w postaci wymiany carg na piecach, pierścieni, chłodników, obudowań w młynach cementu, czy węgla. Wnioskodawca pobierał wówczas materiały potrzebne do remontu z magazynu w cementowni i dostarczał je jak najbliżej miejsca remontu, a stare elementy wywoził na złomowisko przy cementowni. W ocenie Sądu, pracy wnioskodawcy w tym okresie nie można zaliczyć do prac w warunkach szczególnych, mimo że w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych wpisano, że wykonywał bieżącą konserwację agregatów, urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu na stanowisku ślusarza-

spawacza, operatora wózka widłowego. Nie można jej zakwalifikować pod poz. 25, działu XIV, wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, bowiem prace tam wymienione, tj. bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe winny być wykonywane na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Zdaniem Sądu, poczynione ustalenia w tym kontekście nie pozwalają jednak na przyjęcie, iż w spornym okresie praca wnioskodawcy była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na takich wydziałach. Świadczą o tym zarówno zeznania samego wnioskodawcy, jak i przesłuchanych w sprawie świadków. Potwierdzili oni, iż niewątpliwie wnioskodawca przewoził wózkiem widłowym materiały potrzebne do remontu jak najbliższej miejsca wykonywania remontu, gdzie występowały warunki szkodliwe, jednak nie przebywał on tam stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Elementy pobierał bowiem z magazynów, a zużyte wywoził na złomowisko, które to miejsca nie są oddziałami będącymi w ruchu, na których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Sąd Okręgowy stwierdził, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007 roku, III UK 27/07, OSNP 2008, nr 21 – 22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 roku, III UK 38/07, OSNP 2008, nr 21 – 22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/07; z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/07, OSNP 2009, nr 5 – 6, poz. 75; z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/08; z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10). Skarżący nie spełnił więc przesłanki wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego nie wymieniono też nigdzie samego stanowiska operator wózka widłowego.

W ocenie Sądu praca wnioskodawcy na stanowisku operatora wózka widłowego nie polegała na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz pracach budowlano-montażowych i budowlano-remontowych na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A, lecz jedynie na obsłudze pracowników wykonujących takie prace.

Co do prac wykonywanych przez A. S. w okresie od 11 sierpnia 1975 roku do 28 lutego 1978 roku w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w R. należało uznać za wykonywane w warunkach szczególnych wskazane w dziale XIV, poz. 12 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Jak wynika bowiem z akt osobowych oraz zeznań wnioskodawcy i świadka T. O., w okresie tym A. S. pracował na stanowisku spawacza w pionie montażu. Zajmował się wówczas remontowaniem starych przenośników, co polegało na wycinaniu ich elementów za pomocą palnika, pocięciu na kawałki, a następnie wstawieniu i przyspawaniu nowych urządzeń. Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, iż wnioskodawca w w/w okresie (tj. 2 lata, 6 miesięcy i 21 dni) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych.

Reasumując, okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi 6 lat, 8 miesięcy i 11 dni.

Sąd nie posiadał akt osobowych z okresu zatrudnienia A. S. od 4 marca 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku w (...) S.A. w K. na stanowisku ślusarz-spawacz, niemniej jednak okres ten (1 rok, 9 miesięcy i 28 dni) nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, bowiem nawet po doliczeniu go do okresu wyżej uwzględnionego przez Sąd, nieudowodniony został okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat. W związku z powyższym Sąd nie badał szczegółowo tego okresu.

Od tego wyroku apelację wniósł A. S. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego art.233 § 1 kpc przez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny materiału dowodowego i ustalenie, że praca świadczona na stanowisku operatora wózka widłowego nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych;

2. naruszenie prawa materialnego – art.184 w związku z art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez błędną wykładnię, skutkującą stwierdzeniem, że skarżący nie spełnia przesłanek do nabycia świadczenia emerytalnego oraz § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z postanowieniami działu XIV poz.25 wykazu A przez błędną wykładnię prowadzącą do odmowy zakwalifikowania pracy wykonywanej przez ubezpieczonego na stanowiskach operatora wózka widłowego jako pracy w szczególnych warunkach z powodu błędnego uznania, że ubezpieczony nie wykonywał takiej pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na oddziałach będących w ruchu.

Wnosił o zmianę wyroku poprzez przyznanie prawa do emerytury ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza sprzeczności w ustaleniach faktycznych w ocenie materiału dowodowego ani naruszenie prawa materialnego poprzez stwierdzenie, że praca wnioskodawcy nie spełniała wymogów do uznania jej za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych. Istota sprawy sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawca, który wprawdzie przedstawił świadectwo pracy w warunkach szczególnych jako operator wózka widłowego faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności wymienione w wykazie A uprawniające do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Sąd Okręgowy przeprowadził bardzo drobiazgowo i wnikliwe postępowanie dowodowe i przeanalizował wszystkie dostępne dokumenty dotyczące zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach i zajmowanych przez niego stanowisk pracy, przesłuchał też wnioskodawcę i zgłoszonych przez niego świadków, mających potwierdzić, że przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) pracował w warunkach szczególnych, do jakich zalicza się praca w Wbrew twierdzeniom skarżącego brak jest podstaw do przyjęcia, że w spornym okresie wykonywał on wyłącznie pracę przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie jako praca w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy dokonał dokładnej analizy wszystkich okoliczności i postępowanie dowodowe wskazuje, że obowiązki wnioskodawcy dotyczyły różnych czynności związanych z transportem i jedynie niewielka ich część była wykonywana na oddziałach będących w ruchu w których jako podstawowymi pracami są prace w szczególnych warunkach, a tylko te czynności są wymienione w wykazie A uprawniającym do obniżenia wieku emerytalnego.

Przepis § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) jednoznacznie stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Akta osobowe i wyjaśnienia wnioskodawcy jednoznacznie wskazują, że wnioskodawca, był wówczas zatrudniony jako ślusarz w dziale transportu wewnętrznego i w postępowaniu odwoławczym niczym tych ustaleń nie podważał. Podkreślić należy, że o uprawnieniach pracownika do emerytury na warunkach przewidzianych w rozporządzeniu decyduje łączne spełnienie określonych w nim przesłanek, a przekonanie pracownika o wysokiej szkodliwości warunków pracy jest wystarczające do uznania takiej pracy za pracę w szczególnych warunkach.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i ocenił materiał dowodowy zgodnie z zasadami proceduralnymi, nie przekraczając granic zakreślonych w art.233 § 1 KPC. Dodatkowo przeprowadzone przed Sądem Apelacyjnym dowody nie tylko nie podważają ustaleń Sądu Okręgowego, a wręcz

wskazują na ich prawidłowość w zakresie odmowy uznania pracy wnioskodawcy jako pracy wykonywanej przy bieżących remontach na oddziałach będących w ruchu.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776) odnoszące się do charakteru zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku operatora wózka widłowego. Podnieść należy dodatkowo, że skarżący argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawiera jedynie własną ocenę faktów odmienną od przyjętej przez Sąd Okręgowy, przy czym skarżący usiłuje wykazać, że wszystkie czynności wykonywane przez wnioskodawcę w ramach obsługi wózka widłowego przewożącego materiały do remontów oraz wywożące pozostałości po remontach należy zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona i na mocy art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.